Μάθημα 8ον

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

(Πράξ. κ', 6-12).

Διὰ τὸν Κατηχητήν. Τὸ παρὸν μάθημα ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ κατανοήσουν οἱ μαθηταί, ὅτι θεμελιώδης εἶναι διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς προσωπικότητος ἑνὸς Ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ὁ τρόπος, καθ' ὃν οὗτος ἐκδηλοῖ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν λατρείαν του, ἡ συμπεριφορά του κατ' ἀκολουθίαν ἐν τῷ Ναῷ καὶ ἡ στάσις του ἔναντι τῆς Θείας Λειτουργίας.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ. Δὲν ὑπάρχει χριστιανός, ἀγαπητά μου παιδιά, ποὺ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὶς μεγάλες καὶ θαυμαστὲς περιοδεῖες, ποὺ ἔκαμεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γιὰ νὰ φέρῃ στὰ διάφορα ἔθνη τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας. Αὐτὲς οἱ περιοδεῖες πολὺ ὡραῖα ὠνομάσθησαν «ἡ χριστιανικὴ ὀδύσσεια».

Κάποτε λοιπὸν ἐπιστρέφοντας στὰ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Παῦλος, μετέβη στοὺς Φιλίππους,τὴν φημισμένη πόλι ποὺ εὑρίσκεται σὲ ἐρείπια σήμερα κοντὰ στὴν Καβάλα. Κι' ἀπ' ἐκεῖ, μ' ἕνα μικρὸ πλοῖο ἐταξίδευσε πρὸς τὴν Τρωάδα, στὰ ἀσιατικὰ παράλια τῶν Δαρδανελλίων. Ἀπὸ αὐτὴ τὴν πόλι, παιδιά, εἶχε ξεκινήσει παλαιότερα ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, γιὰ νὰ φέρῃ τὸ λυτρωτικὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ στὴν Εὐρώπη.

Στὴν Τρωάδα, μὲ πολλὴ χαρά, ὅπως τὰ παιδιὰ τὸν πατέρα, τὸν περίμεναν μερικοὶ πιστοὶ νέοι χριστιανοί, ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὴν Βέρροια καὶ ἀπὸ ἄλλους τόπους. Τὸν περίμεναν ὅμως μὲ ἄπειρη ἀγάπη καὶ οἱ χριστιανοὶ τῆς πόλεως. Ὕστερα ἀπὸ πέντε ἡμερῶν ταξίδι ὁ Παῦλος ἐπάτησε τὸ πόδι του μὲ χαρὰ στὴν καταπράσινη ἐκείνη ἀσιατικὴ ἀκτή. Στὴν Τρωάδα ἔμεινε ἑπτὰ ἡμέρες κηρύττοντας, νουθετῶντας, συμβουλεύοντας, παρηγορῶντας τοὺς πονεμένους, τελῶντας τὴν θεία Λειτουργία, κατὰ τὴν ὁποία μετελάμβαναν ὅλοι τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου καὶ ἐγέμιζαν, ἀπὸ δύναμι, γαλήνη καὶ πνευματικὴ χαρά.

Ἦτο Κυριακὴ καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖο βράδυ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Παύλου. Ἀπὸ ἐνωρὶς εἶχαν εἰδοποιηθῆ ὅλοι οἱ χριστιανοί, πὼς ἀπόψε τὸ κήρυγμα καὶ ἡ Θεία Λειτουργία θὰ ἐγίνετο σ' ἕνα μεγάλο τριώροφο σπίτι τῆς πόλεως, στὸ σπίτι ἑνὸς πιστοῦ χριστιανοῦ, γιατὶ τότε, ὅπως θὰ γνωρίζετε ἴσως, δὲν ὑπῆρχαν ξεχωριστοὶ ναοί, ὅπως σήμερα. Πρέπει ἀκόμη νὰ σᾶς πῶ, παιδιά, πὼς ἐκεῖνα τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ Θεία Λειτουργία ἐτελεῖτο νύκτα, ὅπως νύκτα σ' ἐκεῖνο τὸ ὑπερῶον τῆς Ἱερουσαλὴμ εἶχε γίνει ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος.

Ἀπὸ ἐνωρὶς οἱ Τρωαδίτες καὶ οἱ Τρωαδίτισσες ἤρχισαν νὰ συγκεντρώνωνται στὸ ὑψηλὸ ἐκεῖνο σπίτι. Οἱ νοικοκυραῖοι τοὺς ὡδηγοῦσαν στὸ τελευταῖο, τὸ τρίτο πάτωμα, ὅπου εὑρίσκετο μιὰ μεγάλη σάλα μὲ πολλὰ παράθυρα. Ἡ σάλα αὐτὴ εἶχε διαρρυθμισθῆ καταλλήλως, γιὰ νὰ χωρέσῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο κόσμο.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὡρισμένη ὥρα, ἡ σάλα ἦτο κατάμεστη ἀπὸ πιστούς. Νέοι, γέροι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ πολλὰ παιδιά, ποὺ ἐθαύμαζαν καὶ ἀγαποῦσαν βαθειὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, εἶχαν ἔλθει νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν γιὰ τελευταία φορά, πρὶν ἀπὸ τὸ ταξίδι του. Ὁ Παῦλος κατὰ τὴ λειτουργία ἦτο συγκινημένος, ποὺ τοὺς ἔβλεπε ὅλους μαζί, σὰν μιὰ ἀγαπημένη οἰκογένεια, συγκεντρωμένους. Σὲ λίγο ἤρχισε νὰ τοὺς ὁμιλῆ. Καὶ πόσα δὲν εἶχε νὰ τοὺς εἰπῆ. Τόσα ὅσα ἔχει νὰ εἰπῆ καὶ νὰ συμβουλεύσῃ ἕνας πατέρας, ποὺ ἀποχωρίζεται τὰ παιδιά του καὶ φεύγει. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ λόγος του ἦτο μεγάλος.

Ἐπλησίαζαν μεσάνυκτα. Μέσα στὴν γλυκειὰ νυκτερινὴ σιωπὴ δὲν ἠκούετο παρὰ μόνον ἡ φωνὴ τοῦ Παύλου. Ἡ ζέστη, μέσα στὴ σάλα, ἦτο μεγάλη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τόσα ἄτομα, γιὰ νὰ ἔχῃ ἀρκετὸ φῶς, οἱ οἰκοδεσπόται καὶ μερικὲς εὐσεβεῖς γυναῖκες ἔκαιαν πολλὲς λαμπάδες κι' ἔτσι ἡ ζέστη εἶχε γίνει ἀκόμη περισσότερη. Ἀθόρυβα, ἀπὸ ὥρα εἶχαν ἀνοίξει τὰ μεγάλα παράθυρα τῆς σάλας κι' ἐπάνω στὰ περβάζια τους πολλὰ παιδιά, κουρασμένα, εἶχαν καθήσει. Ὅλοι σώπαιναν, μικροί, μεγάλοι, κρεμασμένοι ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ Παύλου.

Ἀνάμεσα στὰ πολλὰ παιδιὰ εὑρίσκετο κι' ἕνα ποὺ ἐλέγετο Εὔτυχος. Εἶχε ἀπὸ ὥρα καθήσει στὸ περβάζι ἑνὸς παραθύρου καὶ σιγὰ-σιγὰ τὴν ὥρα τῆς Θ. Λειτουργίας χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ,

ἡ σιωπή, ἡ περασμένη ὥρα καὶ οἱ μοσχοβολιὲς τοῦ κήπου τὸν ἔκαναν νὰ γέρνῃ τὸ κεφάλι στὸ στῆθος του μισοκοιμισμένος. Καθόλου ἀπίθανο, ἡ μητέρα του, ἢ κανένας καλός του φίλος, νὰ τὸν ἔσπρωξαν μιὰ-δυὸ φορές, γιὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ ξυπνήσῃ, λέγοντάς του:

—Πρόσεξε σ' αὐτὰ τὰ θεῖα λόγια!

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ Εὔτυχος κατακόκκινος ἀπὸ ἐντροπὴ ἄνοιγε καὶ στήλωνε τὰ μάτια του καὶ πρόσεχε. Ὕστερα ὅμως πάλιν ὁ ὕπνος ἤρχετο καὶ τὸν ἐνάρκωνε γλυκά-γλυκά. Ἔγερνε τὸ κεφάλι του, ἔγερνε τὸ κορμί του, ὁπότε, γιὰ μιὰ στιγμή, μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἱερὴ σιωπή, πολλὲς φωνὲς πετάχθηκαν τρομαγμένες:

—Ὁ Εὔτυχος!, ἔλεγαν γρήγορα. Ἔπεσε ἀπὸ τὸ παράθυρο ὁ Εὔτυχος! Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ μητέρα του ἤρχισε νὰ κλαίῃ μὲ λυγμούς, μερικὰ παιδιὰ ἐφώναζαν, μεγάλος θόρυβος ἔγινε. Ὁ Παῦλος διέκοψε τὴν ὁμιλία του καὶ ἠρώτησε τί συμβαίνει:

—Ἕνα παιδὶ εἶχεν ἀποκοιμηθῆ κι' ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο στὸν κῆπο!, τοῦ εἶπαν.

Σὰν ἀστραπὴ ὁ Ἀπόστολος κατέβη μαζὶ μὲ μερικοὺς χριστιανοὺς τὶς σκάλες. Βγῆκε στὸν κῆπο. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς πυκνὲς φυλλωσιές, πάνω στὸ πλακόστρωτο, περνοῦσε τὸ χρυσὸ φεγγάρι καὶ ἐφώτιζε τὸ μικρὸ κορμὶ τοῦ Εὐτύχου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀπομείνει νεκρός. Ἔγειρε ὁ Παῦλος ἐπάνω του, ἐνῷ θερμὴ προσευχὴ ἀνέβαινε ἀπὸ τὴν καρδιά του μυστικὰ πρὸς τὸν Θεό. Ἤκουσε τὴν μητέρα τοῦ παιδιοῦ νὰ κλαίῃ ἀπελπισμένη καὶ νὰ χύνῃ πικρὰ δάκρυα. Καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ παιδοῦ ἔκλαιαν. Ἐσήκωσε στὴν ἀγκαλιά του τὸ μικρὸ νεκρὸ κορμὶ ὁ Παῦλος, ἐγύρισε, ἔρριψε σ' ὅλους ἕνα βλέμμα καὶ εἶπε μὲ σταθερὴ καὶ ἤρεμη φωνή:

— Μὴ κάνετε θόρυβο! Μὴ ἀνησυχῆτε. Τὸ παιδὶ εἶναι ζωντανό. Μέσα στὸ σῶμα του εὑρίσκεται ἀκόμη ἡ ψυχή. Καὶ παρέδωσε τὸν Εὔτυχο στοὺς γονεῖς του. Τὰ κλάμματα σιγὰ-σιγὰ ἐσταμάτησαν. Εἶχαν ὅλοι τόσην ἐμπιστοσύνη στὸν Παῦλο. Μόνον κάποιοι ἴσως νὰ ὑψωσαν τὴν φωνὴ καὶ νὰ εἶπαν :

—Ἔπρεπε νὰ προσέχῃ στὴν Θ. Λειτουργία καὶ στὸ κήρυγμα καὶ ὄχι νὰ κοιμᾶται!

'Επῆραν τὸν Εὔτυχο οἱ γονεῖς του καὶ τὸν ἐξάπλωσαν σ' ἕνα κρεββάτι τοῦ σπιτιοῦ. 'Η μητέρα του ἴσως νὰ ἔμεινε στὸ πρσκεφάλι του. Οἱ ἄλλοι ὅμως, ὅλοι, ἀνέβησαν πάλι στὴν μεγάλη σάλα τοῦ τρίτου πατώματος. 'Ο Παῦλος συνέχισε ἀτάραχος τὸ κήρυγμα κι' ἡ ἰδική του γαλήνη μεταγγίσθηκε στὶς καρδιὲς ὅλων τῶν χριστιανῶν.

'Η ὥρα εἶχε περάσει. Τ' ἄστρα εἶχαν χαθῆ ἕνα-ἕνα ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κι' ἤρχισε νὰ ροδίζῃ ἡ αὐγή. Τὰ πουλιὰ ἐξύπνησαν στὸν κῆπο. 'Ο Παῦλος ἐσταμάτησε. Οἱ χριστιανοὶ τὸν ἐκοίταζαν μὲ ζωηρὰ μάτια, γεμᾶτα σεβασμὸ κι' ἀγάπη. Τότε ἡ πόρτα τῆς σάλας ἀνοιξε καὶ κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι ἔφερε στὸν Παῦλο τὸν Εὔτυχο ἡ μητέρα του. Ἔτσι ποὺ τὸν ξαναεῖδαν ὅλοι ὀρθό, μὲ τὰ μαλλιά του βρεγμένα ἀπὸ δροσερὸ νερό, γερὸ ὅπως πρῶτα καὶ ἀνέπαφο, μὲ μιὰ φωνὴ ἐδόξασαν τὸν Θεὸ γιὰ τὸ θαῦμα, ποὺ ἔγινε ἐκείνη τὴν νύκτα.

'Ο Εὔτυχος κατακόκκινος, ντροπιασμένος γι' αὐτό, ποὺ ἔπαθε, μὴ προσέχοντας τὴν ὥρα τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ στὸ κήρυγμα, θὰ ἐπλησίασε τὸν Παῦλο, θὰ ἔσκυψε καὶ θὰ ἐφίλησε τὸ χέρι του. Κι' ἐκεῖνος, γεμᾶτος ἀγάπη πατρικὴ καὶ συγγνώμη, θὰ εὑρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τοῦ δώσῃ ὡρισμένες συμβουλές, ἰδίως νὰ τοῦ ὑπογραμμίσῃ τὸ πόσο σπουδαία εἶναι ἡ ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τοῦ κηρύγματος γιὰ ἕνα καλὸ χριστιανὸ καὶ πόσο προσεκτικοὶ πρέπει νὰ εἶναι ὅλοι. Κι' ὁ Εὔτυχος θὰ ἔδωσε ὑπόσχεσι εἰλικρινῶς νὰ εἶναι πλέον πολὺ προσεκτικός.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνη ὁ Παῦλος ἔφυγε. 'Αλλὰ οἱ Τρωαδῖτες, γιὰ χρόνια καὶ χρόνια ἐνεθυμοῦντο τὸ ἐπεισόδιο τῆς νύκτας ἐκείνης, τὸ διηγοῦντο στοὺς ἄλλους καὶ ἐδιδάσκοντο.

ΕΜΒΑΘΥΝΣΙΣ. Πιστεύω νὰ ἐνθυμῆσθε, παιδιά, γιὰ ποιὸ λόγο εἶχαν συγκεντρωθῆ ἐκεῖνο τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς οἱ Τρωαδῖτες σ' ἐκεῖνο τὸ ψηλὸ σπίτι (...) Γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν Θ. Λειτουργία καὶ τὸ τελευταῖο κήρυγμα τοῦ 'Αποστόλου Παύλου. 'Ανάμεσα σ' αὐτοὺς ἦτο καὶ ὁ μικρὸς Εὔτυχος. 'Εκεῖνος, γιατὶ εἶχε πάει ἐκεῖ, παιδιά; (...) Γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό, βέβαια. Σὲ ποιὸ σφάλμα ὅμως ἔπεσε; (...) 'Εκοιμᾶτο κατὰ τὴν ἱερὰ ἐκείνη ὥρα. Καὶ πῶς ἐπλήρωσε τὸ σφάλμα του αὐτό; (...) 'Ενθυμεῖσθε τί εἶπαν ἐκεῖνοι

οἱ χριστιανοί, ποὺ τὸν εἶδαν νεκρό; (...) Ἔπρεπε νὰ προσέχῃ, μάλιστα. Τί διδασκόμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ἀπὸ τὸ σημερινό μας μάθημα; (...)

ΔΙΔΑΓΜΑ. Πρέπει νὰ προσέχωμε στὴν Θεία Λειτουργία.

Κι' ἕνας ψαλμός, παιδιά, ἀναφέρει.

ΡΗΤΟΝ. «Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγιόν σου ἐν φόβῳ σου» (Ψαλμ. ε',8). Δηλαδή: «Θὰ Σὲ προσκυνήσω γεμᾶτος σεβασμὸ καὶ εὐλάβεια εἰς τὸν ἅγιον ναόν Σου, Κύριε».

ΕΦΑΡΜΟΓΗ. Τί λέτε, παιδιά; Ἔχει καμμιὰ σημασία γιὰ μᾶς τὸ Δίδαγμα ποὺ ἐβγάλαμε σήμερα ἢ μήπως δὲν ἐχρειάζετο κἂν γιὰ νὰ σᾶς πῶ τὸ μάθημα, ποὺ ἠκούσατε; (...) Γιατί, παιδιά; 'Υπάρχουν καὶ χριστιανόπουλα, ποὺ ἔρχονται στὴν ἐκκλησία καὶ παρακολουθοῦν τὴν Θεία Λειτουργία ἀπρόσεκτα; (...) Δυστυχῶς, ὑπάρχουν. Δὲν εἶναι κακὰ παιδιά, ἀντιθέτως τὰ κοσμοῦν πολλὲς ἀρετές. 'Αλλὰ νά· δὲν συνέβη κανεὶς ἕως τώρα νὰ τοὺς εἰπῇ καὶ νὰ τοὺς ὑπογραμμίσῃ τὸ πόσον σπουδαία εἶναι ἡ ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα, παιδιά, ἂς ἰδοῦμε τί γίνεται κατὰ τὴν ὥρα αὐτὴ τὴν ἱερά (...) Μὲ τὶς προσευχὲς τοῦ ἱερέως καὶ τῶν ἄλλων χριστιανῶν, ποὺ παρευρίσκονται, ἡ Θεία Χάρις μετατρέπει τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο σὲ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου 'Ιησοῦ Χριστοῦ. Ποῖος, παιδιά, ἀπὸ σᾶς θὰ ἐκαλεῖτο σ' ἕνα παλάτι καὶ δὲν θὰ ἐστέκετο προσεκτικά, σιωπηλὰ καὶ σοβαρός; Καὶ ὅταν μάλιστα θὰ παρουσιάζετο ὁ βασιλεύς, θὰ τὸν ἐκύτταζε μὲ κομμένη ἀπὸ σεβασμὸ ἀναπνοή. Ἔ, ἡ 'Εκκλησία εἶναι ἀνωτέρα, ἱερωτέρα καὶ σπουδαιοτέρα ἀπὸ κάθε βασιλικὸ παλάτι. Καὶ ὁ Χριστός μας εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων, ὁ αἰώνιος, οὐράνιος βασιλεύς. Πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ στεκώμεθα καὶ νὰ παρακολουθοῦμε τὴν θεία Λειτουργία, κατὰ τὴν ὁποία συμβαίνει αὐτὸ τὸ ὑπερφυσικὸ γεγονός, αὐτὸ τὸ θαῦμα; (...) Μάλιστα.

Ὕστερα, παιδιά, καθὼς εἴμεθα ὅλοι συγκεντρωμένοι μὲς στὴν ἐκκλησία καὶ μὲ σεμνότητα προσευχόμεθα, δεικνύομε στὸν Θεό, πὼς εἴμεθα μεταξύ μας ἀδέλφια καὶ ἤλθαμε στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα μας, γιὰ νὰ τὸν λατρεύσωμε καὶ νὰ τὸν δοξάσωμε. Ἐπιτρέπεται σὲ μιὰ τέτοια σημαντικὴ τελετὴ νὰ εἴμεθα ἀπρόσεκτοι, κάποτε μάλιστα νὰ φλυαροῦμε μὲ τοὺς διπλανούς μας καὶ νὰ τοὺς πειράζωμε ἢ ν' ἀφήνωμε νὰ μᾶς πειράζουν ἐκεῖνοι; (...) Ὄχι βέβαια καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δώσετε μεγάλη προσοχὴ καὶ νὰ μὴ λησμονήσετε ποτὲ τὰ λόγια, ποὺ ἀκοῦτε σήμερα.

Στὴν ἐκκλησία ἐρχόμεθα ἐπίσης, παιδιά, καὶ γιὰ ἕνα ἄλλο λόγο. Ἠμπορεῖ νὰ τὸν μαντεύσῃ κανεὶς σας; (...) Ἐνθυμούμεθα τὶς καθημερινὲς δωρεὲς τοῦ Θεοῦ. Ἐρχόμεθα, λοιπόν, γιὰ νὰ Τὸν εὐχαριστήσωμε γιὰ ὅσα μᾶς ἐχάρισε καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς δώσῃ τὴν βοήθεια καὶ τὴν προστασία του σὲ διάφορες ἀνάγκες μας. Ἐπιτρέπεται, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἢ οἱ ψάλται μεταφέρουν τὰ αἰτήματά μας στὸν Κύριο τῶν ὅλων, ἡμεῖς νὰ ἀφήνωμε τὸ μυαλό μας νὰ τρέχῃ ἀλλοῦ; (...) Γιατί, μὴ νομίσετε πὼς μόνο οἱ χειρονομίες ποὺ τυχὸν μερικοὶ κάνουν στὴν Ἐκκλησία κατὰ τὴν ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας ἢ οἱ συζητήσεις, ποὺ ἀνοίγουν μεταξύ τους, εἶναι προσβλητικὲς γιὰ τὸν Θεό. Θυμᾶσθε ποὺ εἴπαμε πὼς ὁ Κύριος εἶναι παντογνώστης, διαβάζει τὸν ἐσωτερικό μας κόσμο σὰν ἀνοικτὸ βιβλίο; Λοιπὸν καὶ τὶς σκέψεις μας καὶ τὴν ἀδιαφορία μας τὰ βλέπει, τὰ γνωρίζει καὶ λυπεῖται πολύ. Θέλει κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ προξενῇ λύπη καὶ πόνο στὸν οὐράνιο Πατέρα μας; (...) Κανείς, φυσικά. Γι' αὐτό, παιδιά, πρέπει νὰ προσέχετε στὴν Θεία Λειτουργία.

Ἔχετε λοιπὸν ἀκλόνητη ἀπόφασι νὰ παρακολουθῆτε προσεκτικὰ τὴν Θεία Λειτουργία; (...) Ὡραῖα. Ὁ Θεὸς θὰ σᾶς εὐλογῇ.